

Sygnatura akt I C 835/08

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 30 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa W. G. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.306.501,19 zł (dwa miliony trzysta sześć tysięcy pięćset jeden złotych dziewiętnaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2013 roku;

II. dalej idące powództwo oddala;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.203,11 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

I C 835/08

UZASADNIENIE

Powód W. G. (1) domagał się w pozwie zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta L. kwoty 3.316.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wyrządzonej powodowi przez wydanie niezgodnej z prawem decyzji Naczelnika Gminy w K. z dnia 30 października 1979 r., której nieważność została stwierdzona decyzją Wojewody (...) z dnia 14.04.2005 r. W uzasadnieniu wskazał, że Naczelnik Gminy w K. orzekł o wywłaszczeniu nieruchomości stanowiącej własność powoda położonej w P., gmina K. oraz B., gmina L.. Za wywłaszczoną nieruchomość zostało przyznane powodowi odszkodowanie w wysokości 1.056.963 zł. W dniu 27 czerwca 1996 r. powód wystąpił o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 30.10.1979 r. W efekcie długotrwałego postępowania w dniu 14.04.2005 r. Wojewoda (...) stwierdził nieważność powyższej decyzji Naczelnika Gminy w K.. Powód domagał się naprawienia wyrządzonej mu szkody powstałej na skutek pozbawienia możliwości korzystania z nieruchomości. Żądana kwota stanowiła, jego zdaniem, równowartość dzisiejszej ceny wywłaszczonej nieruchomości pomniejszonej o zwaloryzowaną na dzień wniesienia pozwu wartości otrzymanego przez powoda odszkodowania.

W odpowiedzi na pozew (k.121-125) (...) reprezentująca stronę pozwaną wniosła o odrzucenie pozwu z uwagi na czasową niedopuszczalność drogi sądowej, względnie o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazano, że do szkody powstałej wskutek wydania ostatecznej decyzji administracyjnej z naruszeniem art. 156 § 2 kpa zastosowanie wyłącznie ma art. 160 kpa (zgodnie z art. 5 ustawy z 17.06.2004 r.). Oznacza to, że strona niezadowolona z przyznanego jej odszkodowania może skierować sprawę do sądu powszechnego w sytuacji, gdy złożyła wniosek o przyznanie odszkodowania od właściwego organu. W niniejszej sprawie powód tego trybu postępowania nie wyczerpał, nie wystąpił o przyznanie odszkodowania we właściwym czasie. Powyższe skutkuje niedopuszczalnością drogi sądowej.

W przypadku nieuwzględnienia tego stanowiska pozwany stwierdził, że podnosi zarzut przedawnienia.

Ponadto, w ocenie pozwanego powód niewłaściwie określił podmiot, z którego działaniem wiąże się dochodzone roszczenie. W rozumieniu art. 67 par. 2 kpc organem, z którym wiąże się dochodzone roszczenie jest Wojewoda (...).

Odnosząc się zaś merytorycznie do treści wniesionego pozwu wskazano, że z treści pozwu nie wynika, na czym polegała wyrządzona powodowi szkoda (utrata korzyści czy utrata własności). Wnioskować jednak można, że powód dochodzi odszkodowania za utratę prawa własności nieruchomości. Z treści uzasadnienia pozwu nie wynika, aby fakt utraty własności miał miejsce. Decyzja o wywłaszczeniu została bowiem wyeliminowana z obrotu prawnego ze skutkiem ex tunc. Z formalnego punktu widzenia pozwany nadal jest właścicielem przedmiotowej nieruchomości, a jeśli nie doszło do zwrotu tej nieruchomości to przysługują mu odpowiednie środki prawne do odzyskania władztwa nad rzeczą. Dochodzenie odszkodowania byłoby możliwe dopiero wtedy gdyby powód wykazał, że odzyskanie nieruchomości nie było możliwe. Powód nie spełnia przesłanek dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Przede wszystkim nie wykazał szkody. Ponadto do stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej doszło z uwagi na naruszenie przepisów proceduralnych (niewłaściwy organ). Powoduje to konieczność badania czy szkoda nastąpiłaby wtedy gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem. W toku postępowania nadzorczego nie stwierdzono, aby decyzja o przejęciu własności nieruchomości była merytorycznie niezasadna. Powód nie wskazywał na żadne okoliczności mogące tę decyzję podważyć.

Powód w kolejnym piśmie procesowym z dnia 4.08.2008 r. (k. 131-135) podtrzymał swoje twierdzenia, że podstawę jego roszczeń dochodzonych w tym postępowaniu stanowi przepis art. 417¹ § 2 k.c., w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 17.06.2004 r. –o zmianie ustawy –kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2004 r., Nr 162, poz. 1692), w której dokonano istotnej modyfikacji zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i innych osób prawnych za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Objęcie unormowaniem art. 417¹ § 2 k.c. szkód wyrządzonych przez wydanie ostatecznych decyzji administracyjnych niezgodnych z prawem spowodowało, że w ustawie z dnia 17.06.2004 r. uchylono lub zmieniono przepisy szczególne regulujące dotychczas tę odpowiedzialność. W szczególności uchylono art. 156, 160 i 161 par. 5 k.p.a. Zagadnienia intertemporalne ustawodawca uregulował w art. 5 ustawy z dnia 17.06.2004 r. przyjmując, że do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 417, 419, 420, 420(1), 420(2) i art. 421 k.c. oraz art. 153, 160 i art. 161 par. 5 k.p.a. Administracyjny tryb dochodzenia roszczenia odszkodowawczego przewidziany w art. 160 k.p.a. stosuje się jedynie w tych sprawach, w których decyzja stwierdzająca nieważność stała się ostateczna przed 1.09.2004 r. Natomiast wydanie takiej decyzji po tej dacie skutkuje objęciem wniosku odszkodowawczego regulacją art. 417¹ § 2 k.c., a zatem jego rozpoznanie następuje wyłącznie przed sądem powszechnym. W analizowanej sprawie możliwość dochodzenia przez powoda roszczenia odszkodowawczego pojawiła się dopiero w wyniku wydania decyzji Wojewody (...) z dnia 14.04.2005 r. stwierdzającej nieważność decyzji Naczelnika Gminy w K. z dnia 30.10.1979 r. Przywołana decyzja Wojewody (...) z dnia 14.04.2005 r. została wydana po dniu 1.09.2004 r., czyli po wejściu w życie ustawy z dnia 17.06.2004 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że do roszczeń odszkodowawczych powoda nie ma zastosowania art. 160 k.p.a., lecz powinny być one dochodzone w drodze cywilnej przed sądem powszechnym, w trybie określonym w art. 417¹ § 2 k.c.

Całkowicie chybiony jest też zarzut przedawnienia. Art. 442¹ kc stanowi, iż roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat liczone od dnia kiedy nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Powód o szkodzie dowiedział się w dniu, kiedy decyzja z 14.04.2005 r. stała się ostateczna. Tę datę należy wiązać ze zdarzeniem wywołującym szkodę i termin ten jeszcze nie upłynął.

Dodał, że właściwe określenie statio fisci należy do sądu orzekającego, który czuwa nad tym z urzędu .

Reasumując powód wskazał, że dochodzi naprawienia szkody polegającej na pozbawieniu go własności nieruchomości. Powództwo niniejsze ograniczył do wysokości rzeczywistej szkody, a uszczerbek polega na zmniejszeniu wartości majątku o wartość wywłaszczonej nieruchomości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód W. G. (1) był właścicielem nieruchomości składającej się z czterech działek: działki nr (...) i działki nr (...) położonych w P., gmina K., oraz działki nr (...) i działki nr (...), położonych w B., gmina L..

Łączna powierzchnia gruntu tych działek należących do powoda wynosiła 4,27 ha.

Działka nr (...) i działka nr (...) położone w P., gmina K., obsadzone były 6-letnim sadem, łącznie było tam 928 drzew. Na działce nr (...) znajdowała się studnia wiercona do głębokości 15m. Działki były ogrodzone parkanem o łącznej długości 609 m. Były to działki sąsiadujące, rozdzielone drogą dojazdową.

Działki nr (...) w B., gmina L., obsadzone były 16-letnim sadem, łącznie posadzonych było tam 800 sztuk drzew. Na działce znajdowała się murowana altana – domek gospodarczy składający się z dwóch pomieszczeń. Całość powierzchni była ogrodzona.

Wszystkie działki znajdowały się około 800 m od granicy miasta L.. Na wcześniej wywłaszczonych gruntach prowadzone były już prace budowlane.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości J. J. k. 299- 439, opinia uzupełniająca.457-460
- przesłuchanie powoda W. G. (1) k.267

W 1983 r. nastąpiła zmiana administracyjna granic miasta i miejscowość P. znalazła się w granicach administracyjnych miasta L..

Dowód:

- przesłuchanie powoda W. G. (1)k.267
- pismo Urzędu Gminy K. z dn. 18.04.2012r. k.437

Decyzją naczelnika Gminy w K.z dnia 30 października 1979 r. działki nr (...), położone w P.oraz w B.objęte zostały wywłaszczeniem. Wywłaszczenie nieruchomości polegało na całkowitym odjęciu prawa własności. Jednocześnie przyznano W. G. (1)jako właścicielowi wywłaszczonych działek odszkodowanie w łącznej kwocie 1.056.963zł: w tym: za grunt tych działek: kwotę 168.010zł, nawożenie - 3.240 zł, sad na działce (...)kwotę 460.84 zł i sad na działce (...)334.845 zł, oraz za nieruchomość budowlaną – 90.025 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że nieruchomość ta niezbędna jest do realizacji inwestycji polegającej na budowie osiedla (...). Plan realizacyjny został zatwierdzony decyzją nr (...) Wojewódzkiego Biura (...)w L.z dnia 6.06.1978 r.

Dowód: decyzja Naczelnika Gminy w K. k.5

Pismem z dnia 27.06.1996 r. W. G. (1) zwrócił się o stwierdzenie nieważności decyzji uważając, że została ona wydana z rażącym naruszeniem przepisów ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości.

Decyzją Wojewody (...) z dnia 14.04.2005 r. stwierdzono nieważność decyzji Naczelnika Gminy w K. z dnia 30.10.1979 r. W uzasadnieniu tej decyzji wskazano, iż w trakcie dokonywania wywłaszczenia doszło do rażącego naruszenia wielu przepisów ustawy z dnia 12.03.1958 r. regulującej postępowanie w sprawie wywłaszczania nieruchomości. Niezależnie od tego rażąco naruszono też przepisy przewidujące ustalenie odszkodowania (wycena został dokonana bez udziału

biegłych). W ten sposób wypełniona została przesłanka art. 156 par. 1 kpa, co powodowało konieczność stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji Naczelnika Gminy. Powyższa decyzja nie została zaskarżona.

Objęte wywłaszczeniem działki (...) na podstawie Decyzji Naczelnika Gminy L. z 7.01.1980r. oraz działka nr (...) na podstawie decyzji Naczelnika Gminy w K. z dnia 7.01.1980r. zostały oddane w użytkowanie wieczyste (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, natomiast objęta wywłaszczeniem działka nr (...) zajęta została pod budowę ulicy i pozostaje w zarządzie Dróg Miejskich w L. stanowiąc własność Skarbu Państwa.

Dowód: decyzja Wojewody (...) z dnia 14.04.2005r. k. 7-11

Co do działek (...) nie była prowadzona dokumentacja planistyczna z tamtego okresu.

Dowód: pismo Urzędu Gminy K. z dn. 18.04.2012r. k.437

Dla działek (...)nie istniał plan zagospodarowania przestrzennego. Działki objęte były planem realizacyjnym zatwierdzonego decyzją (...) Wojewódzkiego Biura (...)w L.z dnia 6.06.1978r.

Dowód: pismo Urzędu Gminy L. z dn.27.04.2012r k.439

W dniu 30.10.1978r. dla terenu, na którym znajdowały się działki powoda obowiązywał miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta L.zatwierdzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej nr (...) z dnia 17.10.1977r. Zgodnie z tymi zapisami teren ten przeznaczony był pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną, dzielnicowe centrum usługowo-handlowe i zieleń parkową.

Dowód: pismo Urzędu Miasta L. z dnia 8 listopada 2010r. k.427

Według stanu na dzień 30.10.1979 r. i w poziomie cen na dzień opinii (7.11.2012r.) wartość rynkowa działki nr (...) o powierzchni 1,1000 ha wynosi 942.000zł, w tym:

- część działki nr (...) o powierzchni 6000m2 zajętej pod drogę publiczną -504.000zł,
- część działki nr (...) o powierzchni 1.820m2 przeznaczonej pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne - 222.000zł,
- część działki (...) o powierzchni 3.180 m2 przeznaczonej pod budownictwo jednorodzinne - 216.000zł.

Wartość rynkowa działki (...) o powierzchni 200m2 zajętej pod drogę publiczną wynosi 30.000 zł.

Wartość rynkowa działki (...) o powierzchni 22.500m2 przeznaczonej pod budownictwo wielorodzinne wynosi 968.000 zł.

Wartość rynkową działki nr (...) o powierzchni 9.000m2 przeznaczonej pod parking ogólnodostępny z dopuszczeniem usług określono na 891.000zł.

Łączna wartość rynkowa nieruchomości według stanu z chwili wywłaszczenia w poziomie cen na dzień opinii wynosi 2.831.000zł.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego z zakresu szacowani nieruchomości J. J. k. 299- 439, opinia uzupełniająca.457-460

Na terenie na którym położone były wyceniane działki znajduje się osiedle (...).

Działka nr (...)to obecnie ulica (...)

Działka nr (...) stanowi zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, ulice osiedlowe i tereny zielone.

Działka nr (...) jest niezabudowana, natomiast działka (...) w części stanowi ulicę (...), w części tereny niezabudowane, a w pozostałej części stanowi zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości J. J. k. 299-439

Sąd zważył, co następuje:

Powód W. G. (1)wniósł na podstawie art. 417¹§2 kc w związku z art. 363 kc o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa, reprezentowanego w niniejszej sprawie przez –Wojewodę (...), kwoty 3.316.000zł tytułem naprawienia szkody wyrządzonej powodowi przez wydanie niezgodnej z prawem decyzji Naczelnika Gminy w K.dotyczącej wywłaszczenia należących do niego nieruchomości. Wskazał, że podstawę jego roszczeń dochodzonych w tym postępowaniu stanowi przepis art. 417¹ § 2 k.c., w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 17.06.2004 r. –o zmianie ustawy –kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2004 r., Nr 162, poz. 1692). Powód źródła swej szkody upatruje w decyzji wywłaszczeniowej z dnia 30 października 1979r., której nieważność została stwierdzona decyzją Wojewody (...)z dnia 14.04.2005r.

W odpowiedzi na pozew (...) reprezentująca Wojewodę (...)wniosła o odrzucenie pozwu z uwagi na czasową niedopuszczalność drogi sądowej, względnie o oddalenie powództwa z uwagi na brak wykazania przesłanek merytorycznych roszczenia i przedawnienie.

Z mocy art. 417¹ § 2 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Artykuł ten został dodany do Kodeksu cywilnego ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 19 lipca 2004 r.), z mocy art. 5 tej ustawy do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 417, art. 419, art. 420, art. 420¹, art. 420² i art. 421 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz art. 153, art. 160 i art. 161 § 5 ustawy, o której mowa w art. 2, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Ustawa ta weszła w życie z dniem 1 września 2004 r. (art. 6 ustawy).

Zgodnie z uchwałą pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., sygn. akt II CZP 112/10 (OSNC 2011)7-8/75) do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 k.p.a. stwierdzono po tym dniu ma zastosowanie art. 160 § 1,2,3 i 6 k.p.a.

Wykładnia art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, uwzględniająca założone przez jego twórców zasady lex retro non agit i tempus regit actum, prowadzi do wniosku, że zdarzeniem w rozumieniu tego przepisu jest wydanie ostatecznej wadliwej decyzji; w konsekwencji do takich decyzji, podjętych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, powinno się stosować art. 160 k.p.a., chociażby decyzje nadzorcze zapadły później, tj. po dniu 1 września 2004 r. (patrz też wyrok SN 2011.07.08, sygn. akt IV CSK 567/10, lex nr 1001331). Dopiero ostateczna decyzja nadzorcza, stwierdzająca nieważność lub niezgodność z prawem, pozwala na dochodzenie roszczeń odszkodowawczych i wszczęcie odpowiedniego postępowania sądowego i dlatego jest tym zdarzeniem prawnym, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692). Wraz z decyzją nadzorczą powstaje wymagany przez ustawę "stan prawny" złożony z kilku zdarzeń. W skład tego "stanu prawnego" wchodzi wydanie ostatecznej decyzji administracyjnej nieważnej lub niezgodnej z prawem, wystąpienie szkody w wyniku jej wydania oraz wydanie ostatecznej decyzji nadzorczej stwierdzającej niezgodność z prawem lub nieważność decyzji wyrządzającej szkodę. Przesłanką skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego w każdym przypadku, zarówno na gruncie art.

160 k.p.a. jak i na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. była i jest decyzja nadzorcza (patrz. wyrok SN z 2010.03.05, sygn. akt IV CSK 375/09, LEX nr 898269).

Zgodnie z art. 160 § 1 k.p.a. stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Z mocy § 2 art. 160 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 418 tego kodeksu. Zgodnie z § 3 tegoż artykułu odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1, chyba że winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie ponosi inna strona postępowania dotyczącego tej decyzji; w tym ostatnim przypadku roszczenie o odszkodowanie służy w stosunku do strony winnej powstania tych okoliczności. § 6 stanowi, że roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1.

W ocenie Sądu spełnione zostały wszystkie przesłanki wymagane przez art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. do dochodzenia odszkodowania. Dopuszczalna jest bowiem droga sądowa w sprawie o odszkodowanie za szkodę poniesioną na skutek wydania przed dniem 1 września 2004 r. decyzji administracyjnej, której nieważność została stwierdzona ostateczną decyzją administracyjną po tym dniu (patrz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r., sygn. akt III CZP 101/08, OSNC 2009/4/57).

Nie można zdaniem Sądu podzielić również zarzutu strony pozwanej, że powód nie spełnia przesłanek dochodzenia roszczeń odszkodowawczych albowiem nie wykazał szkody. Nie znajdują uzasadnienia twierdzenia pozwanego, że brak jest normalnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem niezgodnej z prawem decyzji, a szkodą. Jak wywodzi pozwany do stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej doszło z uwagi na naruszenie przepisów proceduralnych (niewłaściwy organ), a nie merytorycznych, co jego zdaniem powodowało konieczność badania czy szkoda nastąpiłaby wtedy gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem. Takie stanowisko jest nieuzasadnione. W ocenie Sądu powód zasadnie wiąże źródło swej szkody z decyzją z dnia 30.10.1979 r., w której przejęto jego majątek na rzecz Skarbu Państwa. Decyzją tą pozbawiono powoda własności nieruchomości w związku z czym powstał w jego majątku uszczerbek majątkowy. Jak wykazano w decyzji z 14.04.2005 r. w trakcie dokonywania wywłaszczenia doszło do rażącego naruszenia wielu przepisów ustawy z dnia 12.03.1958 r. regulującej postępowanie w sprawie wywłaszczenia nieruchomości, a ponadto doszło do rażącego naruszenia też przepisów przewidujących ustalenie odszkodowania.

Brak jest też podstaw do uwzględnienia podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia. Nieważność decyzji wywłaszczeniowej z dnia 30.10.1979 r. została stwierdzona dopiero decyzją Wojewody (...) z dnia 14.04.2005 r. choć postępowanie administracyjne wszczęte zostało już w 1996 r. Od powyższej decyzji nie wniesiono odwołania i wraz z upływem 14-dniowego terminu do złożenia odwołania decyzja uprawomocniła się. Powód o szkodzie dowiedział się w dniu, kiedy decyzja z 14.04.2005 r. stała się ostateczna. Tę datę należy wiązać ze zdarzeniem wywołującym szkodę. Niniejsze powództwo wniesione zostało w dniu 25.04.2008r. a zatem w przewidzianym w art. 160 § 6 k.p.a terminie.

Nie można też uwzględnić zarzutu przedawnienia z art. 442¹ kc. Przepis ten stanowi, iż roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia, przy czym termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia kiedy nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Powód, jak już wskazano powyżej, o szkodzie dowiedział się w dniu, kiedy decyzja z 14.04.2005 r. stała się ostateczna i w przewidzianym 3 – letnim terminie wniósł niniejsze powództwo. Uchybił jednak 10-letniemu terminowi liczonemu od dnia, kiedy nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (decyzja z 30.10.1979r.) Niemniej jednak w ocenie Sądu powołanie się na zarzut przedawnienia w tej sytuacji byłoby nadużyciem prawa, i jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego nie może korzystać z ochrony (art. 5 k.c.).

Reasumując zatem uznać należało, że powód spełniał wszelkie przesłanki do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w rozumieniu art. 361 § 1 k.c.. Nastąpiło bowiem bezprawne działanie pozwanego, szkoda i normalny związek przyczynowy pomiędzy działaniem a zaniechaniem. W związku z tym uznać należy, że pozwany

Skarb Państwa- Wojewoda (...) zobowiązany był do wypłaty odszkodowania za działanie organu, z którego szkoda wynikła.

W następnej kolejności ustalić zatem należało w jakiej wysokości należne jest przysługujące powodowi odszkodowanie. Po pierwsze wskazać trzeba, że powód nie może obecnie domagać się zwrotu zabranych mu nieruchomości albowiem już w po wydaniu decyzji w 1979 r. nieruchomości została rozdysponowana na rzecz innych osób.

Ustalając wysokość należnego powodowi odszkodowania Sąd oparł się w szczególności na ustaleniach zawartych w opinii biegłego sądowego – rzeczoznawcy majątkowego J. J.. Zdaniem Sądu wnioski tej opinii są logiczne, spójne i w wystarczający sposób wyjaśniają zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych. Biegła wskazała, że wartość rynkowa wywłaszczonych nieruchomości powoda, ustalona według stanu na dzień 30.10.1979 r. i w poziomie cen na dzień opinii (7.11.2012r.), wynosi 2.831.000zł. Biegła wyjaśniła, że w tej dacie nieruchomości te były przeznaczone pod zabudowę osiedla (...) i związku z tym przy określaniu ich wartości uwzględniono przeznaczenie tych działek.

Pozwany samych wyliczeń i przyjętej przez biegłą metody porównawczej nie kwestionował, zarzucał jedynie, że przy ustalaniu wysokości odszkodowania należnego powodce Sąd winien wziąć pod uwagę nie aktualne przeznaczenie nieruchomości lecz ceny gruntów rolnych, gdyż w momencie przejmowania majątku powoda nieruchomości te stanowiły gospodarstwo rolne. Zdaniem Sądu zarzuty pozwanego Skarbu Państwa są chybione. Zgodnie z art. 363 § 2 k.c. jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania. Wysokość odszkodowania winna być ustalana według stanu z daty przejścia nieruchomości i cen z chwili obecnej. Gdyby nieruchomości nie odebrano powodowi byłby on w większej części właścicielem terenów budowlanych, a nie gospodarstwa rolnego. Nieruchomości położone były ok. 800m od granicy miasta, później jednak działki położone w miejscowości P. zostały administracyjnie włączone do miasta L., nadto teren, na którym znajdowały się te nieruchomości był przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową. W dniu 30.10.1978r. dla terenu, na którym znajdowały się działki powoda obowiązywał miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta L. zatwierdzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej nr (...) z dnia 17.10.1977r. zgodnie z którymi teren, na którym znajdowały się działki powoda przeznaczony był pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, dzielnicowe centrum usługowo-handlowe i zieleń parkową. Niezasadne są zatem podnoszone przez pozwanego zarzuty, iż odszkodowanie należne powodowi winno jako podstawę przyjmować ceny gruntów rolnych.

Dodać też trzeba, że tak ustalone odszkodowanie nie obejmuje utraconych korzyści lecz jedynie rzeczywistą szkodę (art. 361 § 2 k.c.) i jest zgodne z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w cytowanej wyżej uchwale z dnia 31 marca 2011 r. W świetle art. 361 § 2 k.c., ustalenie wysokości szkody w postaci poniesionej straty wymaga porównania rzeczywistego stanu majątkowego poszkodowanego oraz stanu, jaki by istniał, gdyby nie doszło do zdarzenia wyrządzającego szkodę.

Odszkodowanie jednocześnie nie może oczywiście przewyższać rzeczywistej wysokości uszczerbku majątkowego poniesionego przez poszkodowanego (patrz. SN z 15 października 2010 r., sygn. akt V CSK78/10, niepubl.). Z tego względu od tak ustalonej wysokości szkody -2.831.000 zł należało odliczyć odszkodowanie, które już z tego tytułu zostało powodowi wypłacone. Na podstawie decyzji wywłaszczeniowej z 1979 r. powodowi wypłacono kwotę 1.056.963 zł tytułem odszkodowania. Kwota ta aby mogła zostać uwzględniona w ostatecznym rozliczeniu winna zostać odpowiednio zwaloryzowana. Sąd dokonał tej waloryzacji poprzez odniesienie tej kwoty do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ustalonego na podstawie zestawienia dotyczącego przeciętnego wynagrodzenia publikowanego w Systemie Informacji Prawnej LEX. Średnie wynagrodzenie miesięczne netto w 1979r. wynosiło 5.327zł, co oznacza, że wypłacona wówczas powodowi kwota (1.056.963zł) stanowiła 198,41 krotność tego wynagrodzenia.

W roku 2012r. średnie miesięczne wynagrodzenie netto wynosiło 2.643,51zł (wynagrodzenie brutto wynosiło 3690zł (M.P.2013.88), wynagrodzenie netto stanowi 71,64% tej kwoty).

Mnożąc zatem kwotę średniego miesięcznego wynagrodzenia przez współczynnik 198,41zł otrzymujemy kwotę 524.498,81 zł, stanowiącą obecny ekwiwalent wypłaconego wówczas powodowi odszkodowania.

Wysokość należnego powodowi odszkodowania wynosi zatem 2.306.501,19 zł. Jest to kwota ustalonej wartości rynkowej wywłaszczonych działek pomniejszona o wypłaconą i zrewaloryzowaną kwotę odszkodowania (2.831.000 zł – 524.498, 81 zł = 2.306.501,19 zł).

Kwota należnego powodowi odszkodowania zasądzona została w pkt I wyroku, a w pozostałej części powództwo zostało oddalone.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 kc i 363 par. 2 kc w związku z art. 481 kc mając na względzie, że wysokość odszkodowania została określona według cen z chwili jego ustalenia i dopiero od momentu wydania orzeczenia przez Sąd strona pozwana pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia w wysokości podanej w wyroku.

Podstawę orzeczenia o kosztach zawartego w punkcie III wyroku stanowił przepis art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Wyrażona w tym przepisie zasada kompensaty kosztów procesu znajduje zastosowanie w wypadku częściowego uwzględnienia żądań, co miało miejsce w sprawie będącej przedmiotem postępowania. Na koszty procesu poniesione przez powoda składały się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 10.000zł, zaliczka na opinię biegłego 2.000zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7217 zł wynikające z wartości przedmiotu sporu (na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł -razem 5449zł.

Natomiast na koszty strony pozwanej składały się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7200zł (na podstawie art. 99 kpc w zw § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. W związku z tym, że powód wygrał sprawę w 69,55 % (3.316.000 zł : 2.306.501,19zł) powinien otrzymać zwrot kosztów w wysokości 13.366,71 zł (= 69,55 % x 19.217zł], zaś strona pozwana, której obrona okazała się skuteczna w 30,05 %, powinna otrzymać zwrot kosztów w wysokości 2.163,60 zł [= 30,05% x 7200 zł]. Po potrąceniu obu kwot do zapłacenia na rzecz powoda pozostaje kwota 11.203,11 zł, która została zasądzona w punkcie III wyroku.

Z. 1) odnotować uzasadnienie,

2) odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda oraz stronie pozwanej (na adres (...)),

3) kal. 14 dni